

Větvička Václav (1938) - Akáty mám rád

30.4.2024 - | Městská část Praha 12

Šéf Botanické zahrady na Slupi má nádherně přiléhající jméno - Větvička. To však samozřejmě nezpůsobilo, že se vydal na dráhu botanika - za to může modřanská příroda, Vltava a pár dobrých lidí, kteří ho jako malého kluka i mladého muže ovlivnili. Tím prvním byl modřanský učitel Jakubec, s jehož synem se Václav Větvička dodnes přátelí.

"Otce jsem prakticky nepoznal, zemřel 14 dnů potom, co přišli Němci v roce 1939. Když před nimi utíkal, nastydl se, a protože tenkrát nebyla antibiotika, tak zemřel v dubnu na nachlazení. To mi bylo přesně rok a čtvrt. Bydlil jsme tehdy v Mnichově Hradišti, kde otec pracoval jako šéf městského úřadu," vzpomíná Václav Větvička. "Maminka zůstala v Mnichově Hradišti se mnou a svou maminkou. Když ta v roce 1942 zemřela, maminka hledala možnost, jak se přistěhovat do Prahy, v jejímž okolí bydlely její sestry. Nakonec vyměnila náš rodinný domek v Mnichově Hradišti za činžovní byt v Modřanech. A tak jsem se stal Modřaňákem. Od té doby jsem Modřany neopustil, i když tam bydlím už na třetím místě.

Pražákem jsem ale od narození. Maminka byla pokroková učitelka, a tak, když jsem se měl narodit, jela do Zemské porodnice U Apolináře, kde mne také pokřtili. Je to jen pár kroků od Botanické zahrady UK

Modřany mají skvělou polohu na soutoku dvou řek, což mělo velice příznivý vliv na vývoj nejen celé vesnice, ale i vegetačního krytu. Není vůbec divu, že dnes je Modřanská rokle chráněným územím. Tu divokou tvář však nabyla až v posledních letech. Před tím vypadala nesmírně civilizovaně, našli byste tam sokolské cvičiště, házenkářské hřiště i tenisové kurty. A pak tam hlučela i hospoda, tuším že U tří koček, v lomech se těžilo a pobřežní loučky byly kultivované.

Chodil jsem tam jako kluk na motýly a právě modřanská příroda mne ovlivnila při výběru dalšího povolání, stejně jako Vltava. Ta snad ještě o něco víc. Řeka je fenomén neopakovatelný a v mém životě zvlášť. Když začíná Pražské jaro, tak při Smetanově Vltavě prostě slzu neudržím. Sjel jsem ji nesčetněkrát díky panu učiteli Jakubcovi, který byl mým třídním v Modřanech. Dlouhá léta vedl vodácký oddíl, naučil nás jezdit na lodích, což je v Modřanech tradiční sport. A tak jsme v dobách velmi pohnutých jezdili s ním na Želivku na nepionýrské tábory. Tehdy tam ještě nestála přehrada. Dnes je to místo nad Kralovicemi hluboko pod vodou. I později jsme tu řeku sjížděli se synem pana učitele Jakubce Františkem...

Vltavské údolí je úžasná tažná cesta pro vodní ptáky, kterým sloužily dnes už zaniklé rybníčky, rozložené od "mostu inteligence" ke Koňské zátocce a jiným zátokám, kam se třeba chodilo v zimě bruslit. Tam, co ústil Libušský potok, hnízdila spousta tažných ptáků, například cvrčilky, dodnes tam zimuje ledňáček. V takzvaných Ouzkejch, kde dnes stojí modřanský jez, se i v zimě držela hejna vodních ptáků, protože voda tam nezamrzala. A pak člověka fascinují i půvabné lesy kolem Točné, kde jde o vegetaci středočeských hájů - habrových doubrav, či okolí Závisti, kde najdeme ukázky lesostepí s malými starými duby. Ty stromy připomínají úžasné velké bonsaje. Nedivte se, že tohle všechno na malého kluka působilo velmi silně. A vlastně nesmím zapomenout na letiště Točná. Proto jsem tehdy lepil letadýlka a občas je i pouštěl.

V dobách, kdy české školství dostávalo nejvíc zabrat, v roce 1953, jsem se oklikou přes geologickou průmyslovku dostal na dívčí reálné gymnázium Krásnohorská, které se stěhovalo do Modřan z Vodičkovy ulice a proměnilo se v jedenáctiletou střední školu. Byli jsem tam první kluci, nad námi samé holčičí ročníky. Tady zasáhl do mého života další fenomenální činitel - paní učitelka

Janoušková, bioložka. Dala mi tu správnou orientaci, základy biologie. Paní profesorka před penzí skutečně tu biologii uměla, takže když jsem dělal přijímačky na Přírodovědeckou fakultu UK, nemusel jsem se ani učit a třeba kytky na tzv. poznávačku jsem rozeznal bez chyby.

Vlastně jsem mohl být zoolog, stejně jako botanik, protože z Modřan od řeky jsem si odnesl vřelý vztah k vodním ptákům. Chtěl jsem to jít studovat, ale dvě náhody způsobily, že k tomu nedošlo. První byla ta, že jsem dělal výzkum orientovaný na prenatální stadia ptáků, což znamenalo založit v inkubátoru snůšku ptačích vajec, každý den jedno rozbít a podívat se, jak se zárodek vyvíjí. To bylo nějakých poničených životů, dnes je to už naštěstí z etických důvodů nemožné. Za druhou náhodu považuji to, že se na geobotanice objevila mimořádná osobnost, dnešní profesor Jan Jeník. Lesní inženýr, dynamický, normální, nezatížený zdejšími poměry ani ideologií, tehdy aktivní skaut. Právě on mne vysloveně lákal na geobotaniku. Popravdě řečeno, když jsem končil fakultu, inspirovaly mne opět Modřany. Diplomovou práci jsem dělal na téma rozšíření akátu v Povltaví, a tak jsem Vltavu prošel skutečně pěšky od Vyššího Brodu až do Mělníka.

Akát je zajímavý strom, který byl do Evropy dovezen v roce 1603. Ve 20. a 30. letech našeho století proběhlo několik vln "akátomanie", v roce 1928 jich jen ve Velké Praze vysázeli na deset tisíc. Věnuji se mu průběžně a přes všechny jeho negativní vlastnosti ho mám rád. A mám ho rád doslova, protože moje maminka z něj dělala "myši". To se prostě obalí květenství akátu v palačinkovém těstíčku, osmahne se a hodí do práškového cukru. Štopka pak připomíná myši ocásek. Říká se sice, že akát je jedovatý, a on skutečně obsahuje alkaloid citizin, jenže za těch 25 let, co dělám konzultanta lékařům při otravách rostlinami, jsme otravu zaznamenali jen jednou. To dva malí chlapci, kteří na jaře, kdy je ve stromu nejvíce mízy, sloupali kůru a cucali ji jako lékořici. Otrava vypadala tak, že se jim zvedl žaludek. Nic víc. Takže když kvetou akáty, vyrazím tam, co byl Farský rybníček v Modřanech, a těch sto květenství natrhám a těším se na myši."

Václav Větvička pracoval od roku 1962 jako stipendista v Průhonicích. V roce 1985, kdy park oslavoval 100. výročí založení, odešel do Černolic, kde je podobná zahrada. V roce 1990 se vrátil zpět do Průhonic a dnes pracuje jako šéf Botanické zahrady UK na Slupi. Pro Modřany připravuje plán rozvoje zeleně.

https://www.praha12.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=3343&id_org=80112